

Utvärdering av BPH 2012-2015, kortfattad sammanfattning

Beteende- och Personlighetsbeskrivning Hund – förkortat BPH – har nu varit en officiell provform i över fyra år. Totalt har mer än 7000 hundar beskrivits, en så stor numerär att olika typer av analyser går att göra. I denna utvärdering av BPH har fokus legat på tre områden: hur väl beskrivarna är överens med varandra, hur god koppling det är mellan beteende under BPH och hundens vardagsbeteende samt en analys av de spindelvärden som sammanfattar hundens agerande under beskrivningen. Dessa områden redovisas i form av tre delrapporter. En kortare delrapport med grundläggande fakta i siffror inleder rapporten.

Siffrorna i den första delrapporten säger att ett imponerande antal raser befunnit sig på BPH-banorna; hela 233 raser finns med bland de beskrivna hundarna. Något fler tikar än hanar har beskrivits, och genomsnittsåldern är två och ett halvt år. Nio av tio hundar har genomfört tilläggsmomentet Skott. För endast 200 hundar har BPH avbrutits, mestadels på förarens initiativ. Bland de ovanliga beteendena finns bett och bitförsök; endast 62 hundar har noterats för något av dem. På grund av ovanligheten i bett och försök att bitas är det svårt att dra säkra slutsatser. Dock tycks bitincidenter vara vanligare bland hanar. Vissa raser utmärker sig. Retrieverserna tillsammans med american staffordshire bullterrier och staffordshire bullterrier är ovanliga i bitstatistiken, medan raser som dvärgpinscher, eurasier och fransk bulldog tycks vara överrepresenterade.

För att undersöka hur väl beskrivarna håller med varandra fick de i den andra delrapporten, var och en för sig, beskriva 15 hundar via videouppspelning. Därefter jämfördes deras beskrivningar med syftet att undersöka hur väl beskrivarna är överens med varandra, och med deras utbildare Curt Blixt (CB). Resultaten säger att beskrivarna väldigt ofta är överens. Som exempel kan tas de beteendenoteringar som görs, där beskrivarna i 83 % av fallen är överens med CB om var kryssen ska sättas. De avvikelser som sker är i de flesta fall små: 98 % av kryssen sitter inom ett stegs avvikelse. För den sammanfattande beskrivningen är andelen perfekt CB-match lite lägre: 64 %. Intressant är dock att acceptans av ett stegs avvikelse nästan helt jämnar ut den skillnaden: här är andelen 96 % jämfört med beteendenoteringarnas 98 %.

De goda överensstämmelserna mellan beskrivare är dock till viss del beroende på många noterade nollvärden: ju mer ovanligt beteendet är (ju fler nollvärden) desto större beskrivaröverensstämmelse. Ser man enbart till de BPH-mått där hundarna uppvisade beteendet i varierad grad är beskrivarna mindre överens om var kryssen ska sitta. Speciellt kring vissa beteenden, som Utforskande och Positiv hälsning, tycks beskrivarna vara mindre överens.

Den absoluta överensstämmelsen är alltså inte alltid helt perfekt. Dock är överensstämmelsen oftast god om man accepterar en liten avvikelse. Beskrivarna är med andra ord ofta helt eller nästan överens, något som faktiskt kan tänkas vara en rimlig målsättning. Det finns dock fog för utbildningsinsatser och eventuella justeringar i hur de olika skalstegen beskrivs.

Den tredje delrapporten handlar om hur väl hundens agerande under BPH kan översättas till vardagen. För 2148 hundar som beskrivits på BPH har ägaren, eller annan person som kände hunden väl, fyllt i en enkät med frågor om hur hunden brukar bete sig i olika vardagsituationer. Svaren från enkäten har sedan jämförts med olika BPH-mått för att se hur tydlig kopplingen mellan test och vardag är.

I många fall finns tydliga kopplingar. Mest tydligt är sambanden test-vardag för beteenden riktade mot främmande personer, som hur intresserad hunden är att hälsa och umgås, hur osäker hunden brukar bli vid möten med främlingar och hur mycket hotfullhet den brukar uppvisa. Även hundens

intresse att leka med främmande personer i vardagen tycks avspeglas väl av lekfullheten under BPH. I dessa fall tycks sambanden vara generella, och kan sägas gälla för alla undersökta raser.

Även det som kallas "attityd i icke-sociala situationer" fångas i många fall väl under BPH. Det gäller hundens allmänna miljöosäkerhet – som då hunden hamnar i okända situationer eller bli överraskad – men även osäkerhet i mer specifika situationer, som då hunden hör höga ljud som fyrverkeri och åska, och då hunden ska beträda ostadiga eller hala underlag.

Några andra uttryck tycks också komma fram under BPH. Det gäller mer förväntade, som hundens nyfikenhet, hanteringskänslighet och allmänt positiva attityd. Men det finns också mer oväntade kopplingar till hundens vardagsbeteende. Exempel är hur träningsbar och samarbetsvillig hunden uppfattas av sin ägare, hur aktiv den brukar vara och hur mycket hunden brukar söka uppmärksamhet av sin förare. Intressant nog finns också kopplingar till hur hunden brukar agera vid möten med okända hundar, exempelvis om hunden vanligtvis brukar invitera till lek, bli osäker eller agera hotfullt. Det är en smula oväntat då BPH inte innehåller något "hundtest", men tycks bero på att hundar har en allmän social attityd som kan avspegla sig både i möten med människor och med hundar.

Den fjärde och avslutande delrapporten tar upp beräkningsgrunden för de spindelvärden som används för att sammanfatta hundens agerande i BPH. De spindelvärden som nu används härrör i de flesta fall från då BPH blev officiell provform, och kan behöva revideras utifrån vad vi idag vet om hundarnas beteende under BPH.

För nära hälften av de 32 spindelvärdena finns dock ingen grund för förändring av hur de räknas fram; dessa värden byggs upp av BPH-mått som är kopplade till varandra. För övriga spindelvärden finns förslag om justeringar. I de flesta fall är det fråga om smärre justeringar, som att spindelvärde 11. Engagemang för mat kan grundas på enbart Uthållighet och Fysiska försök i momentet Matintresse, eventuellt tillsammans med Undersökning av annat, men utan Rörelse mot mat och Intresse att äta.

De förändringar som föreslås är baserade på statistiska mått, som hur väl korrelerade de är med varandra. Man ska dock ha i åtanke att andra skäl kan finnas för hur BPH sammanfattas och redovisas offentligt. Ett sådant skäl kan vara hur lätta de är att förstå eller en balans mellan sådant som kan uppfattas positivt och negativt. Förutom att justera beräkningsgrunderna finns också anledning att se över själva redovisningssättet. I vissa fall kan dagens spindelvärden vara missvisande, och andra beräkningsgrunder kan vara att föredra. I rapporten diskuteras alternativ som att redovisa maxvärden (exempelvis hur hotfull hunden var som mest) och/eller antal tillfällen som hunden uttryckte beteendet (exempelvis hur många gånger hunden visade oro vid mötet med testledaren i det första momentet).

Sammantaget ger de resultat som kommit fram en positiv bild av BPH. Antalet beskrivna hundar och raser ökar stadigt. En risk med en sådan ökning är dock bristande standardisering – att olikheter uppstår vad gäller banor, tillvägagångssätt och beskrivningssätt. Vad gäller det sistnämnda har denna rapport visat att utbildningen av beskrivare tycks fungera väl. I vissa fall behövs mer fortbildning, men den verksamhet som finns ger beskrivarna goda möjligheter att vara samstämmiga. Kopplingarna mellan BPH och vardagsbeteende är i de flesta fall goda – BPH tycks fånga betydelsefulla beteenden hos hunden, beteenden som hunden också uppvisar i vardagssituationer. Dessa faktorer – beskrivaröverensstämmelse och koppling mellan BPH och vardag – ger förutsättningar för att BPH ska vara ett användbart verktyg i flera avseenden, som för avelsändamål, information till ägaren om den individuella hunden och upplysningar till allmänheten om rastypiska beteenden.